

สถานการณ์ความร่วมมือไทย-กัวณา ด้านสาธารณสุข (การแพทย์ดั้งเดิม)

ภูมิหลัง

สืบเนื่องจากการเยือนราชอาณาจักรกัวณาของศาสตราจารย์คลินิก เกียรติคุณ นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามคำเชิญของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขแห่งราชอาณาจักรกัวณาระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เพื่อกระชับความสัมพันธ์และส่งเสริมความร่วมมือด้านสาธารณสุขของทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้งสองฝ่ายได้หารือความร่วมมือด้านสาธารณสุข และทบทวนบันทึกความเข้าใจ (MOU on Collaboration in Health Development) ที่ลงนามตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ และแผนปฏิบัติงานร่วมกัน โดยการแพทย์ดั้งเดิม (Traditional Medicine) เป็นหนึ่งในสาขาความร่วมมือในแผนปฏิบัติงานดังกล่าว ทั้งนี้ ทั้งสองประเทศมีกำหนดลงนามบันทึกความเข้าใจฉบับปรับปรุงเร็ว ๆ นี้

ดังนั้น เพื่อให้ความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิมระหว่างสองประเทศ มีความเข้มแข็งและตรงต่อความต้องการมากที่สุด เจ้าหน้าที่จากกรมบริการการแพทย์ดั้งเดิม (Department of Traditional Medicine Services) ราชอาณาจักรกัวณา จึงเดินทางมาศึกษาดูงานและหารือความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิมกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๗-๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ และ วันที่ ๖-๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ โดยได้มีร่างแผนความร่วมมือแต่ละด้านไว้ในเบื้องต้น เพื่อเสนอให้ผู้บริหารและรัฐมนตรีของแต่ละฝ่ายพิจารณาประกอบการลงนามใน MOU ทั้งนี้ ฝ่ายไทย โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ได้เชิญผู้แทนจากสถานการณ์แพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล และโรงพยาบาลเจ้าพระอรทัยเบคร จังหวัดปราจีนบุรี ร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานและหารือความร่วมมือ ณ ราชอาณาจักรกัวณา เมื่อวันที่ ๑๘ - ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐ เช่นกัน เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการแพทย์ดั้งเดิมของกัวณา และนำมาปรับปรุงร่างแผนความร่วมมือข้างต้น ต่อไป

เมื่อวันที่ ๖ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ อธิบดีและเจ้าหน้าที่กรมบริการการแพทย์ดั้งเดิม ราชอาณาจักรกัวณา ได้เข้าร่วมการประชุมหารือความร่วมมือทวิภาคีด้านการแพทย์ดั้งเดิม ไทย-กัวณา กับ คณะผู้บริหารกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก โดยในการประชุมข้างต้น ได้มีการแลกเปลี่ยนสถานการณ์ด้านการแพทย์ดั้งเดิมของแต่ละประเทศ และมีการหารือความร่วมมือเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ตามที่ทางกัวณาต้องการ เพื่อแก้ไขในแผนปฏิบัติงานตาม MOU ต่อไป (รายละเอียดขอขอบเขตความร่วมมือตามเอกสารแนบ) นอกจากนี้ คณะดูงาน ยังได้เยี่ยมชมสถานการณ์แพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล โรงพยาบาลเจ้าพระอรทัยเบคร จังหวัดปราจีนบุรี และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียนรู้ระบบบริการด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก การให้บริการการแพทย์แผนไทยในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การเพาะปลูกและอนุรักษ์พันธุ์พืชสมุนไพร การแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพร และการศึกษาวิจัยสมุนไพรและยาแผนไทยอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากความร่วมมือด้านการแพทย์ดั้งเดิมนี้ฝ่ายกัวณาจะได้รับประโยชน์มากกว่าฝ่ายไทย ดังนั้นฝ่ายกัวณาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนหรือตั้งกองทุนสนับสนุนโครงการตามแผนปฏิบัติงานใน MOU เพื่อให้บุคลากรของกัวณาสามารถเดินทางมาฝึกอบรมด้านการแพทย์ดั้งเดิมในประเทศไทย หรือเชิญวิทยากรจากประเทศไทย ไปจัดการฝึกอบรมให้บุคลากรที่ราชอาณาจักรกัวณาได้ เนื่องจากฝ่ายไทยสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

Priority areas of collaboration and action plan (tentative)

No.	Activities	Target group	Timeframe	Output Indicators	Source of Funding
1.	Capacity Building on Research Methodology				
1.1	Training of practitioners on clinical research methodology, R2R (Routine to Research) and research protocol development in Bhutan	15 Bhutanese TM personnel	Mar.-Apr. 18	Numbers of trained TM personnel and improvement of clinical research skill	Co-funding Thailand – International airfare & accommodation for Thai speakers/trainers Bhutan – Local expenses for training arrangement, including honorarium and local expenses for speakers/trainers, e.g. meals, local transportation, etc.
2.	Training on identification of medicinal plants in the community and conservation, cultivation, and processing of medicinal plants in the communities				
2.1	Study visit of Thai experts to learn Bhutan highland cultivation context	Thai experts	2018	Bhutan highland cultivation context assessed	Co-funding Thailand – International airfare & accommodation for Thai speakers/trainers Bhutan – Local expenses for training arrangement, including honorarium and local expenses for speakers/trainers, e.g. meals, local transportation, etc.
2.2	Study visit of Bhutanese team to learn about conservation, cultivation & processing of medicinal plants in Thailand and develop training curriculum for community	The communities	To be identify	Training curriculum for community in Bhutan formed	TBD
3.	Development of herbal products (for spa and wellness, cosmetics) and improvement of existing products				
3.1	Study visit of Bhutanese officials to explore the situation of herbal product	Bhutanese and Thai officials	TBD	TBD	TBD

No.	Activities	Target group	Timeframe	Output Indicators	Source of Funding
	in Thailand in terms of manufacturing technology of such products and vice versa				
4. Explore postpartum care service in TM					
4.1	Training of Bhutanese Traditional Medicine personnel on Thai Traditional Medicine postpartum care service in Thailand	Bhutanese Traditional Medicine personnel	TBD	Numbers of trained personnel	TBD
5. Training in wellness and spa					
5.1	TBD (Bhutan will consult with university first about the training courses needed)	TBD	TBD	Numbers of trained personnel	TBD
6. Ad hoc training/ workshop in related fields of TM					
6.1	Participation of TM personnel in international conference or workshop or training organized in other countries	TM personnel in Bhutan or Thailand	TBD	Numbers of training/ workshop	TBD
7. Hospital management for IPD service					
7.1	TBD	TBD	TBD	TBD	TBD

TBD = to be determined/decided